

Asia

Euroopan keskuspankin selvitys digitaalisesta eurosta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan keskuspankki (EKP) julkaisi lokakuussa 2020 raportin koskien digitaalista euroa, minkä johdosta on tarpeen laatia valtioneuvoston selvitys eduskunnalle Suomen alustavan kannan ennakkolliseksi muodostamiseksi.

EKP:n raportti on luonteeltaan alustava politiikka-analyysi eri vaihtoehdoista ja lähtökohdista, joita eurooppalaisen digitaalisen keskuspankkirahan käyttöönottoon voisi liittyä. EKP:n selvityksessä ei suoranaisesti tässä vaiheessa oteta kantaa siihen, tulisiko digitaalinen keskuspankkiraha ottaa käyttöön, ja jos sellainen otettaisiin käyttöön, milloin se mahdollisesti tulisi tapahtumaan Euroopan keskuspankkijärjestelmässä (EKPJ).

Raportin mukaan EKP päättäneen vuoden 2021 puoliväliin mennessä, jatketaanko asian selvittämistä muodollisena hankkeena eurojärjestelmän puitteissa.

Valtioneuvosto laatii asiasta jatkoselvityksen eduskunnalle, kun asian valmistelu EKP:ssä etenee.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti jatkoselvityksiin keskuspankkirahajärjestelmän kehittämiseksi, jotta järjestelmä vastaisi tulevaisuuden vaatimuksia rahapolitiikan toteuttamiskeinojen ja toisaalta sen välitysmekanismien osalta. Nykytietämyksen valossa Suomi pitää kuitenkin tarpeellisena säilyttää ja turvata nykyisten kaltaisten keskuspankkirahamuotojen tarjonta ja käytettävyys vähintään keskipitkällä tarkastelujaksolla ja erityisesti mahdollisen siirtymäajanjakson aikana, jos digitaalinen keskuspankkiraha päätettäisiin ottaa unionissa käyttöön.

Suomi katsoo, että digitaaliseen euroon liittyy perustavanlaatuisia avoimia kysymyksiä muun muassa siltä osin, miten keskuspankin rahapolitiikka ja hintavakausmekanismit välittyisivät digitaalisen keskuspankkirahan edellyttämässä uudessa rahoitusarkkitehtuurissa euroalueella ja koko unionissa. Siirtymä digitaalisen euron käyttöön olisi omiaan vaikuttamaan rahoitusjärjestelmän ja eritoten liikepankkijärjestelmän perusteisiin asti tekemällä mahdollisesti eräitä nykyisiä luottolaitosten perustoimintoja tarpeettomiksi. Suomi katsoo, että rahoitusjärjestelmän

ja rahoituksenvälityksen fundamenttisiin hintavakausmekanismeihin ulottuvat vaikutukset tulisi kyetä arvioimaan vähintään kohtuullisella todennäköisyysasteella niiden vaihtoehtojen osalta, joita otetaan mahdollisen hankkeen jatkovalmistelun lähtökohdiksi.

Avoimena kysymyksenä on esimerkiksi myös se, miten nykyisten liikepankkien rahoitusrakenteet ja -hinnoittelu muuttuisivat EKP:n selvityksessä kaavaillun kolmannen keskuspankkirahan käyttöönoton myötä esimerkiksi tilanteessa, jossa eurooppalaiset yksityishenkilöt laajamittaisesti siirtäisivät talletuksiaan pois liikepankeista. Tältä osin myös markkinakorkojen määräytymisen mekanismit herättävät kysymyksiä, joihin ei toistaiseksi vaikuta olevan yksiselitteisiä vastauksia saatavilla. Tarpeellista onkin selvittää, millä mekanismeilla uuden digitaalisen euron liikkeeseen laskettava määrä määräytyisi tai mahdollisesti sille maksettava tuotto, jotka puolestaan vaikuttavat myös kansantalouksien tilinpittoon liittyviin kysymyksiin pankkijärjestelmän ohella.

Vaikka edellä mainittu rahoitusjärjestelmän suvereniteetti on tavoiteltava asiantila, pitää Suomi tärkeänä selvittää etukäteen, miten digitaalisen keskuspankkirahan käyttöönotto vaikuttaisi unionin kansalaisten yksityisyydensuojaan ja tietosuojaan, jos digitaalisen euron käyttäminen maksuvälineenä ja ylivertaisena talletusvaihtoehtona yleistyisi merkittävästi yksityishenkilöiden keskuudessa. Toisin kuin käteinen, digitaalisen euron käyttö jättäisi aina myös digitaalisen jäljen. Digitaalisella keskuspankkirahalla onkin ominaisuus, joka mahdollistaisi entistä kattavamman mahdollisuuden seurata ja valvoa rahavirtoja taloudessa. Yksityisyyden suojan korkean tason ohella Suomi pitää myös tarpeellisena varmistua rikostorjuntanäkökohtien tasapainottamisesta tietosuojavaatimusten kanssa.

Turvallinen ja riskitön talletusvaihto keskuspankissa voisi aiheuttaa suuria muutoksia koko pankkijärjestelmän toimintalogiikkaan ja sääntelyn tarpeisiin ja tavoitteisiin. Esimerkiksi talletussuoja, pankkien vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyn sekä kriisintarkkaisu- ja kriisintorjuntajärjestelmän rooli tulisi uudelleen arvioitavaksi. Digitaalisen euron toteutustavasta riippuen sillä saattaa olla suuri vaikutus pankkien kriisintarkkaisu- ja kriisintorjuntajärjestelmän tarpeellisuuteen. Pitkällä aikavälillä digitaalinen euro saattaisi myös vähentää tarvetta talletussuojalle. Toisaalta taas lyhyellä aikavälillä digitaalinen euro saattaisi jopa lisätä talletussuojan käyttöä joidenkin arvioiden mukaan. Suomi pitää tarpeellisena ohjata riittävät resurssit niin EKP:n kuin unionin instituutioiden ja jäsenvaltioiden osalta hankkeen toteuttamiseen, sillä toteutuessaan oikeista lähtökohdista suunnitellulla digitaalisella eurolla voisi olla parhaimmillaan myönteinen vaikutus Euroopan unionin rahoitusjärjestelmän strategiseen autonomiaan.

Digitaalisen euron käyttöönoton oikeusperustan asianmukaisuus tulee varmistaa, jos hanketta viedään eteenpäin EKP:n toimesta. Suomi katsoo, että digitaalisen euron mahdollinen käyttöönotto edellyttää laajaa ja seikkaperäistä vaikutusarviointia. Digitaalisen euron mahdollisen käyttöönoton vaikutukset liikepankkien liiketoimintamalleihin, rahoitusrakenteeseen sekä antolainauksen hinnoitteluun tulee selvittää seikkaperäisesti. Lisäksi vaikutukset pankkiunionin arkkitehtuuriin ja laajemmin luottolaitosten sääntelytarpeisiin tulee selvittää. Suomelle oleellista on, että rahoitusvakaus ja rahapolitiikan välitysmekanismien kitkaton toiminta tulee turvata kaikissa mahdollisissa toteutusvaihtoehdoissa.

Pääasiallinen sisältö

EKP:n korkeantason työryhmän (HLTF-CBDC – puheenjohtajanaan hallintoneuvoston jäsen Fabio Panetta) laatimassa digitaalista euroa käsittelevässä julkisessa selvityksessä arvioidaan alustavalla tasolla, formaalin keskustelunavauksen muodossa, digitaalisen keskuspankkivaluutan (*Central Bank issued Digital Currency - CBDC*/digitaalinen euro) liikkeeseenlaskua eurojärjestelmän näkökulmasta. Tällainen digitaalinen euro olisi digitaalisessa muodossa oleva saaminen keskuspankilta eli uusi keskuspankkirahan muoto käteisen ja nykyisten keskuspankkitalletusten ohella. Se täydentäisi keskuspankin rahapolitiikan välineiden nykyistä tarjontaa.

Raportti lähtee siitä, että digitaalinen euro voisi olla keskuspankin tarjoama talletukset mahdollistava maksamisväline (teoreettisena esimerkkinä vaikkapa sovelluksen tarjottava keskuspankkilompakko eli *Central Bank Digital Wallet*) kaikille euroalueella asuville yksityishenkilöille sekä myös alueella sijaitseville oikeushenkilöille. Raportissa kuitenkin todetaan, että yksityinen sektori olisi parhaiten varustettu tarjoamaan ns. asiakasrajapintapalvelut, vaikka EKP:n hallussa tulisi olemaan digitaalisen euron liikkeeseenlasku. Kyse ei olisi uudesta valuutasta, eikä hankkeella ole EKP:n linjan mukaan mitään tekemistä yksityisoikeudellisten virtuaalivaluuttojen tai muiden virtuaalivarojen kanssa.

Digitaalisen euron mahdolliset edut ja vähittäismaksamisen viimeaikaiset nopeat kehitysaskleet merkitsevät EKP:n mukaan sitä, että eurojärjestelmällä on oltava valmiudet laskea digitaalinen euro liikkeeseen ehkä jopa lähitulevaisuudessa.

EKP katsoo, että digitaalinen euro voisi tukea eurojärjestelmän tavoitteita tarjoamalla myös suoraan kansalaisille turvallisen rahamuodon nopeasti muuttuvassa digitaalisessa maailmassa. Nykyisellään EKPJ tarjoaa euroa joko seteleinä kenelle hyvänsä tai keskuspankkitalletusten muodossa liikepankeille, jotka hoitavat rahan ”edelleen jakelun”. Näin ollen digitaalinen euro olisi ikään kuin kolmas muoto varsinaisille nykyisille keskuspankkirahan muodoille.

EKP katsoo, että digitaalinen euro voisi myös tukea Euroopan unionin talouspolitiikkaa ja sen tarpeita. Se voisi tyydyttää nykyaikaisen talouden kasvavat maksutarpeet tarjoamalla käteisen ohella turvallisen riskittömän digitaalisen varallisuusobjektin, jolla voisi olla myös erilaisia kehittyneitä toiminnollisuuksia. Tällaisia toiminnollisuuksia voisivat liittyä esimerkiksi verotuksen tarpeisiin tai muuhun ohjelmoitavuutta edellyttävään käyttötarkoitukseen. EKP:n mukaan eurooppalainen julkinen sektori lienee paras taho tarjoamaan modernissa digitaalisessa maailmassa tarvittavan kyberturvallisuuden, toimintavarmuuden ja laajan saatavuuden.

EKP katsoo raportissaan, että digitaalisesta eurosta voi jopa tulla välttämätön monissa mahdollisissa vaihtoehtoisissa skenaarioissa. Raportissa esitellyissä vaihtoehtoisissa skenaarioissa digitaalinen euro voisi olla eurojärjestelmän kannalta toteuttamiskelpoinen vaihtoehto keskeisiin keskuspankkitoimintoihin. Lisäksi se voisi tarjota tehokkaita välineitä EU:n yleiseen talouspolitiikkaan liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi erinäisissä tapauksissa.

Näin olisi esimerkiksi, jos käteisen käyttö entisestään vähenisi merkittävästi Euroopassa tai muita sähköisiä maksutapoja ei olisi käytettävissä äärimmäisistä ulkoisista tapahtumista tai muusta shokista johtuen taikka jos ulkomaiset digitaaliset keskuspankkirahat (tai yksityiset globaalit virtuaalivarat) pääsisivät korvaamaan olemassa olevat lailliset maksuvälineet käytännön maksamistransaktioissa

päivittäisasioinnissa. Digitaalinen euro voisi lisäksi vaikkapa toimia yhtenä vaihtoehtoisena maksamisjärjestelmänä laajamittaisen kyberhyökkäyksen estäessä perinteisten maksujärjestelmien toiminnan.

EKP:n mukaan digitaalinen euro voitaisiin ottaa käyttöön tukemaan Euroopan talouden digitalisointia ja Euroopan unionin strategista riippumattomuutta talouden ja rahoituspalveluiden uusien teknologioiden yleistyessä jatkossa. Raportti mainitsee digitaalisen euron myös uutena rahapolitiikan tiedonsiirtokanavana sekä maksupalvelujen tavanomaiseen tarjontaan kohdistuvien riskien pienentämiseen soveliaana menetelmänä.

Raportissa korostetaan, että euron vahva kansainvälinen rooli on tärkeä tekijä Euroopan taloudellisen riippumattomuuden vahvistamisessa myös jatkossa. Teema liittyy muiden keskuspankkien suunnitelmiin ja toimenpiteisiin digitaalisten keskuspankkivaluuttojen saralla. Ulkomaisten keskuspankkien liikkeeseen laskemat digitaaliset keskuspankkivaluutat voisivat parantaa muiden kansainvälisten valuuttojen asemaa euron kustannuksella. Tällaisessa tilanteessa eurojärjestelmä voisi harkita digitaalisen euron käyttöönottoa osittain euron kansainvälisen roolin tukemiseksi ja euron kysynnän lisäämiseksi ulkomaisten sijoittajien keskuudessa.

Euron kansainvälisen roolin vahvistaminen on myös Euroopan komission asialistalla, ja komissio onkin 19.1.2021 antanut tiedonannon COM(2021) 32 final¹ Euroopan talous- ja rahoitusjärjestelmä: avoimuuden, vakauden ja häiriönsietokyvyn vahvistaminen, jossa käsitellään myös toimia euron roolin vahvistamiseksi. Tiedonannon mukaan komissio ja EKP tarkastelevat yhdessä useita poliittisia, oikeudellisia ja teknisiä kysymyksiä, jotka syntyvät mahdollisesta digitaalisen euron käyttöönotosta.

Raportissa puolestaan EKP katsoo, että digitaalinen euro voisi vahvistaa euron kansainvälistä roolia ja parantaa valuuttojen välisiä maksuja myös myöntämättä euroalueen ulkopuolisille kansalaisille mahdollisuutta käyttää digitaalista euroa. Toisaalta digitaalinen euro voisi myös auttaa poistamaan tehottomuutta olemassa olevissa valuuttojen välisiin maksuihin liittyvissä keskuspankkien maksujärjestelmissä. EKP katsookin, että digitaalinen euro tulisi suunnitella siten, että se vähentää kustannuksia nykyisiin järjestelyihin ja järjestelmiin verrattuna mukaan lukien niin sanottu ekologinen jalanjälki. On myös mahdollista, että digitaalinen euron voisi olla mahdollisesti käytettävissä euroalueen ulkopuolella tavalla, joka on kuitenkin eurojärjestelmän tavoitteiden mukainen.

EKP:n mukaan digitaalinen euro olisi suunniteltava siten, että sen liikkeeseenlaskun mahdolliset kielteiset seuraukset vältetään ja siten rajoitetaan mahdollisia haitallisia vaikutuksia rahapolitiikkaan ja rahoitusvakauteen sekä pankkialan palvelujen tarjontaan ja mahdollisten riskien lieventämiseen. Digitaalisen euron liiallista käyttöä investointimuotona ja siihen liittyvää riskiä äkillisistä suurista siirroista pankkitalletuksista digitaaliseen euroon eli talletuspakojen riskiä olisi vältettävä mitä suurimmassa määrin. Digitaalisen euron olisi oltava saatavilla valvottujen välittäjien eli käytännössä luottolaitosten kautta.

Vaikutuksista raportissa

Arvioidessaan hankkeen vaikutuksia raportissa, EKP katsoo, että digitaalisen euron tulisi olla tehokas keino saavuttaa eurojärjestelmän tavoitteet vaihtoehtoihin verrattuna,

¹ Komission tiedonanto COM(2021) 32 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:32:FIN>.

jotta hankkeessa voidaan edetä. Erityisen oleellista on tunnistaa ja arvioida digitaalisen euron käyttöönoton seuraukset EKP:n taserakenteelle ja EKPJ:n keskeisille tehtäville ja toiminnoille, jotta voidaan määrittää vaatimukset, jotka digitaalisen euron olisi täytettävä.

EKP:n mukaan digitaalinen euro olisi suunniteltava siten, että sen liikkeeseenlaskun mahdolliset kielteiset seuraukset vältetään ja siten rajoitetaan mahdollisia haitallisia vaikutuksia rahapolitiikkaan ja rahoitusvakauteen sekä luottolaitosten palvelutarjontaan.

Selvityksessä todetaan, että digitaalisen euron käyttöönotto voisi vaikuttaa rahapolitiikan välittymiseen eri tavoin ja esimerkiksi vaikuttaa kielteisesti rahoitusvakauteen haastamalla pankkien lainanantokykyä ja –halukkuutta sekä vaikuttamalla riskittömiin korkoihin. Kaikkia vaikutuskanavia ei välttämättä myöskään voida tunnistaa ennakolta. Digitaalisen euron mahdollisuus saattaa saada tallettajat muuttamaan liikepankkitalletuksensa keskuspankkivelaksi eli keskuspankkitalletuksiksi, mikäli sellainen suora mahdollisuus luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille tultaisiin tarjoamaan. Tämä saattaa lisätä pankkien rahoituskustannuksia ja siten pankkilainojen korkoja, mikä saattaa vähentää lainatarjontaa.

Raportissa nostetaan esille joitain vaihtoehtoja, joilla luottolaitokset voisivat reagoida edellä kuvattuun tilanteeseen, jossa vähittäistalletusrahoitusta ei kertyisi entiseen tapaan. Yksi mahdollisuus hankkia korvaavaa talletusrahoitusta olisi korottaa talletuksista maksettavaa korvausta tai yhdistämällä talletustuotteet lisäpalveluihin (esimerkiksi maksupalveluihin, asuntolainoihin jne.). Toiseksi pankit voisivat korvata menetetyn talletusrahoituksen keskuspankkiluotoilla edellyttäen, että niillä on riittävät vakuudet, jotka kelpaavat keskuspankkioperaatioiden vakuuksiksi. Tämä merkitsisi vakuuksien kysynnän lisääntymistä pankkijärjestelmässä. Tämä saattaisi viime kädessä vaikuttaa niin sanottujen turvallisten omaisuuserien markkinakorkoihin.

Raportissa pidetään selvänä, että digitaalisen euron liikkeeseenlasku muuttaisi eurojärjestelmän taseen koostumusta ja sen kokoa vaikuttaen näin ollen EKP:n kannattavuuteen ja riskialttiuteen. Rahan liikkeeseenlasku on yleensä kannattavaa, koska keskuspankin saamisten korvaus ja keskuspankin velkoihin sovellettava korko eroavat toisistaan (seteleiden korko on nolla).

EKP nostaa tässä yhteydessä esille useita huomioitavia seikkoja. Ensinnäkin digitaalinen euro voi jossain määrin korvata seteleitä, minkä vuoksi se ei välttämättä kasvattaisi merkittävästi eurojärjestelmän taseen kokoa ja riskejä. Toisaalta, jos esimerkiksi euroalueen ulkopuoliset asukkaat siirtäisivät merkittävän osan salkustaan digitaaliseksi euroksi, olisi taseen kasvu väistämätön. Tällaisessa tilanteessa eurojärjestelmän taseen koko ja siihen kohdistuvat riskit saattavat kasvaa merkittävästi. Siltä osin kuin taseen koko paisuisi entisestään, eurojärjestelmän olisi hankittava digitaalista euroa vastaan pidettäviä omaisuuseriä (lainoja tai arvopapereita) lisää. Toisin kuin käteisestä, digitaalisesta eurosta voitaisiin maksaa korvausta, mikä vaikuttaisi keskuspankin ”tuloihin”. EKP voisi joutua tarjoamaan pitemmän aikavälin rahoitusoperaatioita (LTRO), mikä vaikuttaisi tuottoihin.

Pankkisektorin toimintaan kohdistuvien vaikutusten ohella raportissa mainitaan muina mahdollisina vaikutuksina lisäksi digitaalisen euron käyttöönoton vaikutukset keskuspankin omaan kykyyn ottaa riskiä markkinoilla, maineriskit, vaikutukset vähittäismaksujen tehokkuuteen ja turvallisuuteen sekä kyberturvallisuuteen liittyvät riskit.

Raportissa esitetään monipuolisesti eri seikkoja, jotka vaikuttaisivat digitaalisen euron suunnittelun lähtökohtiin ja sen toiminnalliseen arkkitehtuuriin, minkä lisäksi selvityksen liitteenä on hahmotelma sen laatimisen yhteydessä tunnistetuista digitaalisen euron ominaispiirteistä, joiden huomioon ottaminen olisi perusteltua.

Selvityksessä kuvattujen digitaaliseen euroon liittyvien käsitteiden ja mallien luotettavuuden ja teknisen toteutettavuuden perusteellinen tutkiminen on olennaisen tärkeää hankkeen jatkovalmistelussa, sikäli kuin sellainen päätetään käynnistää. EKP toteaa kuitenkin, että mahdolliset jatkoselvitykset tai muut hankkeet tässä asiayhteydessä eivät estä päätöksiä eivätkä toisaalta velvoita eurojärjestelmää tarjoamaan digitaalista euroa.

Selvityksen mukaan vuoden 2021 puolivälissä EKP:n neuvosto harkitsee, käynnistetäänkö digitaalinen eurohanke, joka alkaisi jatkoselvityksillä. Hankkeessa pyritäisiin tällöin yksilöimään vähintään yksi toteuttamiskelpoinen malli eri vaihtoehdoista. Jatkoselvityksen tulisi kattaa digitaalisen euron keskeiset ulottuvuudet ja teknisten vaatimusten lisäksi myös loppukäyttäjien vaatimukset, jotta digitaalinen euro voi vastata myös käyttäjien tarpeisiin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on Euroopan keskuspankin laatima selvitys, eikä kyse ole EU:n oikeuden mukaiseen lainsäädäntömenettelyyn liittyvästä asiasta vielä tässä vaiheessa.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 133 artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen euron käytössä yhteisenä rahana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankin toimivaltuuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Rahoituspalveluihin liittyvistä hankkeista Euroopan parlamentissa vastaa talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON).

Kansallinen valmistelu

EU-10 rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaosto, kirjallinen menettely 1.2.-3.2.2021.
EU ministerivaliokunta 12.2.2021.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Selvitykseen ja sen nojalla tehtyihin jatkotoimiin liittyvien tulevien mahdollisten ehdotusten taloudellisia ja muita vaikutuksia voidaan arvioida vasta, kun konkreettiset ehdotukset on annettu.

On kuitenkin syytä painottaa erityisesti, että mikäli hanke toteutettaisiin ja digitaalinen euro otettaisiin Euroopan unionissa käyttöön, olisi sillä merkittäviä vaikutuksia ainakin pankkijärjestelmän liiketoiminta- ja ansaintamalleihin, pankkijärjestelmän rahoitusvakauteen, maksujärjestelmän toimintaan ja laajemmin rahoitusjärjestelmän kokonaisarkkitehtuuriin sekä rahapolitiikan välittymismekanismiin.

Digitaalinen euro voisi, riippuen sen mahdollisesta toteutuksesta, luoda uuden, turvallisen talletusvaihtoehdon kotitalouksille ja yrityksille. Osaltaan tämä merkitsisi, että keskuspankki pystyisi käytännössä tarjoamaan vastapuoliriskistä ja luottoriskistä vapaan talletustuotteen, jolloin efektiivisesti liikepankkijärjestelmälle syntyisi merkittävä kilpailija talletuspalveluiden ja maksupalveluiden osalta. Tämä voisi puolestaan vaikuttaa merkittäväällä tavalla liikepankkien korkokatteisiin ja rahoitusmalleihin. Digitaalinen euro vaikuttaisi näin olleen mitä suurimmalla todennäköisyydellä myös suoraan pankkien antolainauksen hinnoitteluun tätä kautta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

EKP:n raportissa arvioidaan digitaalisen euron käyttöönottoa myös oikeudelliselta kannalta. EKP:n mukaan se, miten digitaalinen euro suunnitellaan rakenteeltaan ja oikeudelliselta olemukseltaan, määrittäisi myös sen liikkeeseenlaskun oikeusperustan. EKP katsoo, että EU:n primaarilainsäädännössä ei sinällään suljeta pois mahdollisuutta laskea liikkeeseen digitaalista euroa laillisenä maksuvälineenä, mikä puolestaan edellyttäisi, että maksunsaajat hyväksyisivät digitaalisen euron laillisenä maksuvälineenä maksua varten samoin ehdoin kuin käteisen.

EKP katsoo, että jos digitaalinen euro laskettaisiin liikkeeseen keskuspankkivarantojen tavoin rahapolitiikan välineenä ja ainoastaan keskuspankkien vastapuolten käytettäväksi, eurojärjestelmä voisi oikeusperustana käyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 127 artiklan 2 kohtaa yhdessä Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön 20 artiklan ensimmäisen virkkeen kanssa. Jos digitaalinen euro sen sijaan annettaisiin kotitalouksille ja muille yksityisille toimijoille eurojärjestelmän hallussa olevien tilien kautta, eurojärjestelmä voisi oikeusperustana käyttää SEUT 127 artiklan 2 kohtaa yhdessä EKP:n perussäännön 17 artiklan kanssa (joka ei kuitenkaan voi toimia ainoana oikeusperustana).

Jos digitaalinen euro laskettaisiin liikkeeseen maksuvälineenä tiettytyypisille maksuille, joita käsittelee erityinen maksuinfrastrukturi, joka on ainoastaan tukikelpoisten osapuolten käytävissä, sen liikkeeseenlaskulle olisi tarkoituksenmukaisin oikeusperusta SEUT 127 artiklan 2 kohta yhdessä EKP:n perussäännön 22 artiklan kanssa. Jos digitaalinen euro laskettaisiin liikkeeseen seteliä vastaavana välineenä, sen liikkeeseenlaskun tarkoituksenmukaisin oikeusperusta olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 128 artikla yhdessä EKP:n perussäännön 16 artiklan ensimmäisen virkkeen kanssa.

EKP katsoo raportissaan, että SEUT 128 artiklan 1 kohta yhdessä EKP:n perussäännön 16 artiklan kanssa antaisi eurojärjestelmälle mahdollisimman suuren harkintavallan laillisen maksuvälineen asemassa olevan digitaalisen euron liikkeeseenlaskussa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 127 artiklan 2 kohtaan ja EKP:n perussäännön 17, 20 tai 22 artiklaan turvautuminen olisi johdonmukaisempaa sellaisten digitaalisten euron variaatioiden liikkeeseenlaskun kanssa, joita käytetään rajoitetuissa käyttötarkoituksissa ja joilla ei ole yleistä oikeudellista maksuvälineen asemaa.

EKP:n käsityksen mukaan toisin sanoen toistaiseksi ei ole tiedossa muodollisjuridisia esteitä olemassa olevassa unionin lainsäädännössä sille, että digitaalinen euro voitaisiin ottaa käyttöön.

Asiakirjat

European Central Bank – report on a digital euro²

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, finanssineuvos Miki Kuusinen, p. 02955 30339
etunimi.sukunimi@vm.fi

² https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

EUTORI-tunnus

EU/2020/0069

Litteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
